

*Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління
Асоціація науковців України
Науковий парк Національного Авіаційного Університету*

у рамках роботи Видавничої групи «Наукові перспективи»

«Актуальні питання у сучасній науці»

*(Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія Економіка»,
Серія «Державне управління», Серія «Техніка»,
Серія «Історія та археологія»)*

Випуск № 12(18) 2023

Київ – 2023

*Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences in Public Administration
Association of Scientists of Ukraine
Scientific Park of the National Aviation University*

within the work of the Publishing Group "Scientific Perspectives"

«Current issues in modern science»

*("Pedagogy" Series, "Law" Series, Economy Series,
"Public Administration" Series, "Technology" Series,
"History and Archeology" Series)*

Issue № 12(18) 2023

Kyiv – 2023

«Актуальні питання у сучасній науці (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія Економіка», Серія «Державне управління», Серія «Техніка», Серія «Історія та археологія»)»: журнал. 2023. № 12(18) 2023. С. 1172.

Свідоцтво про державну реєстрацію Серія Серія КВ № 25116-15056Р.

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України 10.10.2022 № 894 журналу присвоєні категорії "Б" із з права (спеціальність - 081 Право), економіки (спеціальність - 076 Підприємництво та торгівля), педагогіки (спеціальність - 014 Середня освіта) та державного управління (спеціальність - 281 Публічне управління та адміністрування).

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2023 № 185 журналу присвоєно категорію "Б" із історії та археології (спеціальність - 032 Історія та археологія)

Рекомендовано до друку Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління» (Рішення від 11.12.2023, № 4/12-23).

Журнал видається за підтримки Інституту філософії та соціології Національної Академії Наук Азербайджану (Баку, Азербайджан), Міждержавної асоціації інженерів консультантів, громадської організації «Християнська академія педагогічних наук України» та громадської організації «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання».

Журнал публікує оригінальні дослідницькі та оглядові розвідки з теоретичних та прикладних аспектів державного управління, права, економіки, історії, педагогіки, техніки для їх інтеграції у європейський, світовий науковий простір. Цільова аудиторія: науковці, працівники вищих навчальних закладів та наукових інституцій, здобувачі вищої освіти, а також фахівці тематики журналу.

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), міжнародної пошукової системи Google Scholar та до міжнародної наукометричної бази даних Research Bible.

Головний редактор: Дацій Олександр Іванович - доктор економічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)

Редакційна колегія:

- Балаласва (Дорошенко) Катерина Вікторівна - кандидат технічних наук, доцент кафедри авіаційних двигунів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Бельська Тетяна Валентинівна - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри менеджменту Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості (Київ, Україна)
- Будник Вікторія Анатоліївна - кандидат економічних наук, професор, професор кафедри бізнес-логістики та транспортних технологій Державного університету інфраструктури та технологій (Київ, Україна)
- Гбур Зоряна Володимирівна - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шупика (Київ, Україна)
- Дегтяр Олег Андрійович — доктор наук з державного управління, доцент, доцент кафедри менеджменту і адміністрування Харківського національного університету міського господарства ім. О. М. Бекетова (Харків, Україна)
- Закієв Іслам Муса-Огли - старший науковий співробітник кафедри підтримання льотної придатності авіаційної техніки Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Заячківська Оксана Василівна - кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та економічної безпеки Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- Іванченко Євгенія Вікторівна — кандидат технічних наук, доцент, професор кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Ігнатович Сергій Ромуальдович - доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри конструкції літальних апаратів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Ільїна Анастасія Олександрівна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління і адміністрування Національного торговельно-економічного університету (Київ, Україна)
- Ісайкіна Олена Дмитрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії та документознавства Національного авіаційного університету, член Спілки краєзнавців України (Київ, Україна)

- Кавиліна Ганна Костянтинівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри сімейної та спеціальної педагогіки і психології Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
- Кардаш Оксана Любомирівна — кандидат економічних наук, доцент кафедри комп'ютерних технологій та економічної кібернетики Навчально-наукового інституту автоматки, кібернетики та обчислювальної техніки Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне, Україна)
- Карускевич Михайло Віталійович - доктор технічних наук, професор, професор кафедри конструкції літальних апаратів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Катеринчук Іван Степанович - доктор технічних наук, професор кафедри телекомунікаційних та інформаційних систем Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (Хмельницький, Україна)
- Кінзерявий Василь Миколайович — кандидат технічних наук, доцент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Коваленко Валентин Васильович - доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник сектору авторського права та суміжних прав лабораторії авторського права та інформаційних технологій Науково-дослідного центру судової експертизи з питань інтелектуальної власності Міністерства юстиції України (Київ, Україна)
- Ковтун Владислав Юрійович — кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Комнатний Сергій Олександрович - докторант кафедри філософії права та юридичної логіки Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна)
- Корченко Анна Олександрівна — доцент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Корченко Олександр Григорович — доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Котельницький Назар Анатолійович - кандидат історичних наук, доцент кафедри права Чернігівського інституту інформації, бізнесу та права Міжнародного науково - технічного університету імені академіка Юрія Бугая, член - кореспондент Центру українських досліджень Інституту Європи РАН (Чернігів, Україна)
- Кошетар Уляна Петрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри української мови та культури Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Кошова Світлана Петрівна — кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри управління охорони здоров'я Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шупика (Київ, Україна)
- Кравчук Володимир Миколайович — доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- Кризина Наталія Павлівна – доктор наук державного управління, професор, Заслужений лікар України, директор Навчально-Наукового медичного інституту Київського міжнародного університету (Київ Україна)
- Куриш Наталія Костянтинівна – кандидат педагогічних наук, заступник директора з науково-навчальної роботи, Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області (Чернівці, Україна)
- Марушева Олександра Анатоліївна - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри публічного управління та інформаційного менеджменту ПВНЗ Університет Новітніх Технологій (Київ, Україна)
- Маслак Тетяна Петрівна - кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри конструкції літальних апаратів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Матяш Ольга Іванівна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри алгебри і методики навчання математики Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (Вінниця, Україна)
- Миргород-Карпова Валерія Валеріївна - кандидат юридичних наук, заступник директора з наукової роботи, старший викладач кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки Сумського державного університету (Суми, Україна)
- Михайленко Любов Федорівна - доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри алгебри і методики навчання математики Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (Вінниця, Україна)
- Михальчук Роман Юрійович - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри всесвітньої історії Рівненського державного гуманітарного університету (Рівне, Україна)
- Мізюк Вікторія Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету управління, адміністрування та інформаційної діяльності Ізмаїльського державного гуманітарного університету (Ізмаїл, Україна)
- Мірошніченко Валентина Іванівна - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (Хмельницький, Україна)
- Михальський Томаш — доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету (Польща)
- Ніколасв Микола Ілліч - доктор історичних наук, професор кафедри історії на методикі її навчання Ізмаїльського державного гуманітарного університету (Одеса, Україна)
- Новак-Каляєва Лариса Миколаївна — доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри державного управління Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України (Львів, Україна)
- Огіснюк Альона Володимирівна - доктор економічних наук, доцент кафедри організації авіаційних робіт та послуг Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Оніщенко Наталія Миколаївна - доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, академік НАПрН України, завідувач відділу теорії держави і права Інституту держави і права ім. В.М.Корецького НАН України (Київ, Україна)
- Орлова Наталія Сергіївна — доктор наук з державного управління, професор кафедри державного управління, публічного адміністрування та регіональної економіки, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця (Харків, Україна)

- Павлов Костянтин Володимирович — доктор економічних наук, професор, професор кафедри аналітичної економіки та природокористування Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (Київ, Україна)
- Павлова Олена Миколаївна - доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки, підприємництва та маркетингу Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- Палічук Юрій Іванович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри медицини катастроф та військової медицини Буковинського державного медичного університету (Чернівці, Україна)
- Присяжнюк Олексій Миколайович - кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії та методології науки ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
- Робак Ігор Юрійович - доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри суспільних наук Харківського національного університету (Харків, Україна)
- Руденко Юлія Анатоліївна - доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики дошкільної освіти ДЗ "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського (Одеса, Україна)
- Сидоренко Вікторія Миколаївна —асистент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Сирник Ярослав - доцент кафедри етнології та культурної антропології Вроцлавського університету (Вроцлав, Польща)
- Січкарєнко Галина Геннадіївна - доктор історичних наук, доцент, професор кафедри документознавства та інформаційної діяльності Державного університету телекомунікацій (Київ, Україна)
- Сопілко Ірина Миколаївна - доктор юридичних наук, професор, Відмінник освіти України, Заслужений юрист України, декан юридичного факультету Національного Авіаційного Університету (Київ, Україна)
- Терещенко Юрій Матвійович — доктор технічних наук, професор, лауреат Державної премії в області науки і техніки України, Заслужений діяч науки і техніки України, професор кафедри авіаційних двигунів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Титко Анна Василівна — кандидат юридичних наук, провідний науковий співробітник Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна)
- Толочко Світлана Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник лабораторії позашкільної освіти Інституту проблем виховання Національної академії педагогічних наук України (Київ, Україна)
- Хитровська Юлія Валентинівна - доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії факультету соціології і права Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (Київ, Україна)
- Хохлячова Юлія Євгеніївна — кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Чумак Оксана Володимирівна - доктор економічних наук, доцент, науковий співробітник відділу статистики і аналітики вищої освіти Державної наукової установи «Інститут освітньої аналітики», (Київ, Україна)
- Шандра Наталя Андріївна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов для природничих факультетів Львівського національного університету імені Івана Франка (Львів, Україна)
- Шеремет Інєса Володимирівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри медикобіологічних та валеологічних основ охорони життя і здоров'я Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова (Київ, Україна)
- Шологон Лілія Іванівна - доктор історичних наук, доцент, професор кафедри історії Центральної та Східної Європи і спеціальних галузей історичної науки Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (Івано-Франківськ, Україна)
- Якимчук Олег Феодосійович - керівник групи білінгу Відділу бізнес-систем Департаменту інформаційних технологій ПРАТ «Рівнеобленерго» (Рівне, Україна)
- Якушенко Олександр Сергійович — кандидат технічних наук, старший науковий співробітник, доцент кафедри авіаційних двигунів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

ЗМІСТ

СЕРІЯ «Економіка»

Бержанір І.А. <i>ФАНДРЕЙЗИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФІНАНСУВАННЯ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ</i>	18
Герасименко Ю.С., Велієва В.О. <i>ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ РИНКУ ПРАЦІ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИЧИХ КАДРІВ УКРАЇНИ ЗА УМОВ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ</i>	27
Герасименко Ю.С., Велієва В.О., Остапенко Р.М. <i>ВПЛИВ КВАЛІФІКАЦІЇ РОБІТНИКІВ НА РІВЕНЬ ОПЛАТИ ПРАЦІ ТА ЗАЙНЯТОСТІ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ</i>	39
Глушач Ю.С., Сайко О. <i>ЗМІНИ В СИСТЕМІ ОПОДАТКУВАННЯ У ВОЄННИЙ ЧАС ТА ВІДНОВЛЕННЯ ПОВНОЦІННОГО ЇЇ МЕХАНІЗМУ У ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД</i>	52
Дубовик Н.А., Кривошеїн В.В., Гой Н.В. <i>АНАЛІЗ ДИЛЕМ СТВОРЕННЯ ВПІЗНАВАНОГО БРЕНДУ УКРАЇНИ: МІЖНАРОДНИЙ ПІАР</i>	65
Злепко Н.І., Донець Д.М., Антипенко Н.В. <i>РЕСТРУКТУРИЗАЦІЯ ТА РОЗВИТОК: ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ДЛЯ СТАБІЛІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ</i>	76
Макаренко В.О., Черненко Д.С., Макаренко С.С. <i>ТОП-МЕНЕДЖМЕНТ ЯК СКЛАДОВА СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ</i>	89
Мельничук В.В. <i>АСПЕКТИ ДОКУМЕНТАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВНУТРІШНЬО- ГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ</i>	100
Онофрійчук О.П., Антонюк С.І., Підгрушний В.А. <i>УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА</i>	112

Онофрійчук О.П., Близнюк С.В. <i>ІНТЕРНЕТ-МАРКЕТИНГ В УКРАЇНІ: ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ, ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ, ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ</i>	122
Пономарьова Т.В., Клочан В.Р. <i>АНАЛІЗ СПРАВЛЯННЯ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ</i>	132
Рачинська Г.В. <i>ПЛАНУВАННЯ МАРКЕТИНГОВИХ РІШЕНЬ В СИСТЕМІ МЕНЕДЖМЕНТУ СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА СФЕРИ ПОСЛУГ</i>	141
Свірський Ю.В. <i>АНАЛІЗУВАННЯ ІМІТАЦІЙНИХ МОДЕЛЕЙ В УПРАВЛІННІ БІЗНЕС- ПРОЦЕСАМИ</i>	151
Тесак О.В. <i>УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК В ОБЛІКОВІЙ ПОЛІТИЦІ ПІДПРИЄМСТВА</i>	165
Шестопал Г.С., Височанська О.В. <i>ПРОЦЕДУРА ВИЛУЧЕННЯ ТА ЕКСПЕРТНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ВИБУХОВИХ РЕЧОВИН ЯК ПРЕДМЕТУ КОНТРАБАНДИ</i>	175
СЕРІЯ «Державне управління»	
Skril I.V., Lutsiv D.I. <i>PUBLIC DIPLOMACY OF UKRAINE ON SOCIAL MEDIA</i>	187
Беззубець Т.Я., Афанасьєва О.М., Виноградова О.Є. <i>НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОЮ СИСТЕМОЮ СТРАХОВОГО ФОНДУ ДОКУМЕНТАЦІЇ УКРАЇНИ</i>	200
Власенко С.І. <i>ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ СУТНІСНИХ СКЛАДОВИХ ПОНЯТТЯ «ПУБЛІЧНА ПОЛІТИКА НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ»: НАЦІЯ, НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ, ПОЛІТИЧНА НАЦІЯ, УКРАЇНСЬКА ГРОМАДЯНСЬКА ІДЕНТИЧНІСТЬ</i>	212
Зубчик О.А., Дерун Т., Легкий С.В., Ткаченко І.В. <i>ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ ТА СТАНУ ВІЙНИ</i>	227

Кальниш Ю.Г., Білоус А.О. <i>ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУ (E-GOVERNMENT) ДЛЯ</i> <i>ПОКРАЩЕННЯ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ: ДОСЯГНЕННЯ ТА ВИКЛИКИ</i>	246
Карасьов Д.Л., Балагур Л.О. <i>ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНО-</i> <i>ПРОПАГАНДИСТСЬКОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В ДПСУ</i>	260
Косицька В.Ю. <i>ЗНАЧЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕАЛІЗАЦІЇ МЕХАНІЗМУ</i> <i>ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УМОВАХ ВІЙНИ ТА У</i> <i>ПЕРІОД ПІСЛЯВОЄННОЇ РОЗБУДОВИ</i>	269
Кривов І.І. <i>ІНВЕСТИЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЯК ЕЛЕМЕНТ ПУБЛІЧНОГО</i> <i>УПРАВЛІННЯ ТЕРИТОРІЯМИ</i>	283
Кризина Н.П., Кризина О.В., Суханова Я.А. <i>ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ТРАНСПЛАНТАЦІЇ В УКРАЇНІ:</i> <i>НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ</i>	293
Лукашевська У.Т. <i>УПРАВЛІННЯ ЗМІНАМИ В ПУБЛІЧНОМУ СЕКТОРІ: ВИКЛИКИ ТА</i> <i>СТРАТЕГІЇ</i>	306
Магеррамов Алі <i>КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ</i> <i>ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ЗМІНИ ПАРАДИГМИ ПУБЛІЧНОГО</i> <i>УПРАВЛІННЯ: ОСОБЛИВОСТІ МОДЕЛІ ЧОТИРЬОХ ВИМІРІВ</i>	315
Мейко О.В., Баштовий В.М., Федик А.О. <i>ЗМІСТ МЕТОДИК РОБОТИ ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ ЩОДО</i> <i>ПЛАНУВАННЯ РЕАГУВАННЯ НА ЗАГРОЗИ У СФЕРІ ВОЄННОЇ</i> <i>БЕЗПЕКИ</i>	332
Мельничук Ю.П., Калюжний В.В. <i>ДО ПРОБЛЕМИ ЗДІЙСНЕННЯ ОЦІНКИ РИЗИКІВ ТА ЗАГРОЗ В</i> <i>ОПЕРАТИВНО-СЛУЖБОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПРИКОРДОННОГО ЗАГОНУ</i>	344
Прокопчук І.І. <i>ПОЛІТИЧНИЙ ІМІДЖ ЛІДЕРА: ГЕНДЕРНІ ВІДМІННОСТІ</i>	350
Студенецька А.О. <i>УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОЮ СЛУЖБОВОЮ В УМОВАХ РЕЖИМУ</i> <i>НАДЗВИЧАЙНОЇ СИТУАЦІЇ ТА ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО</i> <i>СТАНУ. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ</i>	361

Ткачова Н.М. <i>ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ЯК СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ</i>	377
Торічний В.О., Баштовий В.М., Сікорський В.В. <i>АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДІВ ОЦІНКИ АНАЛІЗУ РИЗИКІВ СТОСОВНО ТЕРОРИСТИЧНИХ ЗАГРОЗ НА ДІЛЯНЦІ ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ</i>	387
Торічний В.О., Мельничук Ю.П., Шинкарук Д.А. <i>ЗМІСТ ТА ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПІДГОТОВКИ ОСОБОВОГО СКЛАДУ ЗА СТАНДАРТАМИ НАТО</i>	395
Фітковський В.В. <i>АНАЛІЗ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ КРАЇН ЄС: ВИКЛИКИ ТА ЗАВДАННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ</i>	406
СЕРІЯ «Право»	
Авер'янова М.В., Шульга Т.М. <i>АНАЛІЗ КРИТЕРІЇВ ПОДАТКОВОГО РЕЗИДЕНТСТВА ДЕРЖАВ-ЧЛЕНІВ ЄС</i>	416
Богатюк О.В. <i>ЩОДО ПРИНЦИПУ ПРАВОВОЇ ВИЗНАЧЕНОСТІ</i>	446
Владикін О.Н. <i>ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕМПОРАЛЬНИХ ОЦІНОЧНИХ ПОНЯТЬ В НЕДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАННЯХ</i>	455
Волобоєв А.О., Габорець О.А. <i>ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ШАХРАЙСТВ, УЧИНЕНИХ В КІБЕРПРОСТОРІ: КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ</i>	468
Гусарев С.Д. <i>ГОЛОВНІ АСПЕКТИ ТЕМПОРАЛЬНИХ ОЦІНОЧНИХ ПОНЯТЬ У ДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАННЯХ</i>	480
Дрозач Л.В. <i>ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯК ОСНОВНА ФОРМА СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ</i>	493
Дунаєва Т.Є. <i>ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ У РОЗСЛІДУВАННІ КІБЕРЗЛОЧИНІВ</i>	502

Коротка А.А. <i>ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН: ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРЕВАГИ</i>	513
Костащук І.І., Костащук В.І., Бартусяк П.І. <i>НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ РЕГІОНАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ</i>	522
Кравченко А.О., Стрельченко О.Г. <i>КОНТРОЛЬ ЗА ОБІГОМ ЗБРОЇ ЦИВІЛЬНИМ НАСЕЛЕННЯМ У ВІЙСЬКОВИЙ ПЕРІОД ЯК ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАКОННОСТІ ТА ДИСЦИПЛІНИ</i>	533
Кришевич О.В., Матюшенко О.І. <i>ПРОТИДІЯ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ ПРОТИ ПРАВОСУДДЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ПОКАРАННЯ, ЯК ПРОБАЦІЙНИЙ НАГЛЯД ЯК ОДИН З ФАКТОРІВ СУСПІЛЬНОЇ НЕБЕЗПЕКИ</i>	543
Лєпілова В.В. <i>ПРИНЦИП СВОБОДИ ДОГОВОРУ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРАВОВІДНОСИН</i>	554
Линник О.А. <i>СПОСОБИ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ МІЖ ІНВЕТОРАМИ ТА ДЕРЖАВОЮ</i>	564
Лісойван Я.М. <i>ЗМІСТ ТА ОСОБЛИВОСТІ КОМПЕТЕНЦІЇ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ УКРАЇНИ В СФЕРІ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ</i>	576
Літун О.О., Дараган В.В. <i>ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ РОЗШУКОВОЇ РОБОТИ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ ЩОДО НЕПОВНОЛІТНІХ</i>	588
Матвейчук О.О., Шліхта О.М. <i>ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДОСТУПУ ДО ЕКОЛОГІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ</i>	600
Мех Ю.В. <i>ПРОЦЕДУРНІ ПИТАННЯ РЕФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В СЕКТОРІ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ</i>	613
Мирось К.В. <i>РЕАЛІЗАЦІЯ КОНТРОЛЬНОЇ ФУНКЦІЇ ПРАВОСУДДЯ ПРИ ОСПОРЮВАННІ РІШЕНЬ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ ПО ГОСПОДАРСЬКИМ СПРАВАМ</i>	624

Пашковський М.І. <i>ПИТАННЯ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ДОСУДОВОГО ПРОВАДЖЕННЯ У СТРАТЕГІЧНИХ ДОКУМЕНТАХ ОФІСУ ПРОКУРОРА МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО СУДУ</i>	632
Пічко Р.С. <i>МІЖНАРОДНЕ КОСМІЧНЕ ПРАВО В КОНТЕКСТІ КОНЦЕПЦІЇ ГЛОБАЛЬНОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА</i>	649
Пулей В.І. <i>ПРАКТИКА ЗАПРОВАДЖЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНОЇ СКАРГИ В УКРАЇНІ</i>	665
Солдатенко О.А., Байрак К.С. <i>ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ НЕГЛАСНИХ (СЛІДЧИХ) РОЗШУКОВИХ ДІЙ</i>	674
Федюк В.В. <i>ІНФОРМАЦІЙНИЙ СУВЕРЕНІТЕТ УКРАЇНИ ЯК ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ</i>	683
Цебенко С.Б., Андрушко С.В. <i>ЗАБОРОНА ДИСКРИМІНАЦІЇ У ПРАКТИЦІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ</i>	696
Цибульник Н.Ю. <i>ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА В СЕКТОРІ БЕЗПЕКИ</i>	706
Чорна В.Г., Кузьменко О.В., Кожура Л.О. <i>ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ НОРМАТИВІВ ОХОРОНИ ТВАРИННОГО СВІТУ</i>	717
Шульга Т.М., Жук О.І. <i>ОСОБЛИВОСТІ РЕГУЛЮВАННЯ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ У ФРАНЦІЇ ТА УКРАЇНІ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ</i>	728

СЕРІЯ «Педагогіка»

Ангелов Я.С. <i>ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДОПОВНЕНОЇ РЕАЛЬНОСТІ В ЗВО ПРИ СТВОРЕННІ ЕЛЕКТРОННИХ ПІДРУЧНИКІВ</i>	745
---	-----

Антонець Н.Б. <i>ВНЕСОК СПИРИДОНА ЧЕРКАСЕНКА У СТАНОВЛЕННЯ</i> <i>УКРАЇНСЬКОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРЕСИ</i>	761
Балла Л.В. <i>ОСОБЛИВОСТІ ДУХОВНО-МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ</i> <i>СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ІНКЛЮЗИВНИХ ГРУПАХ ЗДО</i>	776
Бублик С.А., Крижанівська О.Ф., Оклієвич Л.І., Тірон М.П. <i>ВІДНОШЕННЯ СТУДЕНТІВ ДО РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ ТА ЗАНЯТЬ</i> <i>ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ</i>	785
Вівчаренко Т.І. <i>ПРОФЕСІЙНА ІДЕНТИЧНІСТЬ ЯК ЧИННИК СТАНОВЛЕННЯ</i> <i>ФАХІВЦЯ-МЕДИКА У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ</i>	800
Гайович Г.В., Дишкант О.В., Бойко О.А., Бабійчук І.В., Романюк Н.М. <i>ВИКОРИСТАННЯ ДИСКУСІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС</i> <i>ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО</i> <i>ЗАХИСТУ</i>	811
Галатюк Ю.М., Галатюк М.Ю. <i>СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО АНАЛІЗУ ТА ПРОЄКТУВАННЯ</i> <i>НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ</i>	823
Глушаниця Н.В., Білоус Н.П., Войтович О. <i>ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЯК СПОСІБ АДЕКВАТНОГО</i> <i>ПЕРЕКЛАДУ ТЕКСТІВ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕМАТИКИ</i>	836
Гоцинець І.Л. <i>КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ПРОЄКТУВАННЯ СУЧАСНОГО</i> <i>ЕЛЕКТРОННОГО ПІДРУЧНИКА З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ</i>	849
Драчук А.І., Антонюк А.Е., Романенко В.В., Драгунов Д.М., Рошчін І.Г. <i>УПРАВЛІННЯ ТА КОНТРОЛЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ</i>	861
Зубченко Л.В., Голик В.А. <i>ГЕНДЕРНИЙ ПІДХІД У ФІЗИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ ДІВЧАТ-КУРСАНТОК</i>	872
Каніболоцька О.А., Ваніна Г.В., Дейнега О.О. <i>ФОРМИ І МЕТОДИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ</i> <i>МОВИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (НА МАТЕРІАЛІ</i> <i>НІМЕЦЬКОЇ МОВИ)</i>	885

Кузіна О.Т. <i>ДІАГНОСТИЧНІ МЕТОДИКИ ВИЯВЛЕННЯ РІВНЯ СФОРМОВАНОСТІ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ДІТЕЙ ШОСТОГО РОКУ ЖИТТЯ</i>	898
Лебідь О.В., Саламацька О.Ю. <i>ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ МЕРЕЖІ FACEBOOK ДЛЯ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МОЛОДИХ УКРАЇНСЬКИХ УЧЕНИХ У СИСТЕМІ НАУКА-ВИКЛАДАННЯ</i>	912
Лушпай Т.І., Якименко С.І. <i>КЛЮЧОВІ ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ В УМОВАХ НУШ</i>	925
Любченко В.В., Каленська В.П. <i>ОСОБЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОСВІТНЬОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ</i>	936
Марчук О.О., Лавренюк А.Ю., Мельничук Л.Б., Пагута Т.І. <i>РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПІВ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ ГРАНТОВОЇ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ</i>	949
Мотика С.М. <i>МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ І ПРАКТИЧНА РОЗРОБКА ПРОФЕСІОГРАМИ ОФІЦЕРА-ПСИХОЛОГА ЯК ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ЙОГО ПРОФЕСІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ ДО ВИКОНАННЯ СВОЇХ ОБОВ'ЯЗКІВ В БОЙОВИХ УМОВАХ</i>	960
Певсе А.А., Молнар Г.Т., Павлович Ю.П. <i>ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА</i>	970
Рогоза В.В. <i>ЦІННІСНІ АСПЕКТИ STEM-ОСВІТИ</i>	981
Семеній Н.О., Панкратова В.П. <i>СУЧАСНІ ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ</i>	993
Станішовський А.С. <i>МОТИВИ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ ОФІЦЕРА-2030</i>	1003
Станішовський А.С. <i>ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ІГРОВОГО НАВЧАННЯ ІЗ ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВИХ ДИСЦИПЛІН У ВВНЗ ЗА ПРАКТИКАМИ ПРОВІДНИХ КРАЇН СВІТУ</i>	1013

Станішовський А.С. 1023
МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ КУРСАНТІВ ВВНЗ В ПРОЦЕСІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стрельбицька С.М. 1032
МЕТОДИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ НА ЗАСАДАХ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ В КОНТЕКСТІ НУШ

Умрихіна О.С. 1046
РОЛЬ ХУДОЖНЬОЇ КУЛЬТУРИ У ФОРМУВАННІ ДУХОВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МИСТЕЦЬКИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

СЕРІЯ «Історія та археологія»

Poliakova L.I., Shkoda N.A., Krylova A.M. 1056
PECULIARITIES OF THE FORMATION OF THE LAND OWNERSHIP SYSTEM OF THE MENNONITES (BERDYANSK AND MELITOPOL UEZD, TAVRIYSKA GUBERNIA)

Антонюк О.С., Зінкін О.М. 1069
РОЛЬ РИМО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ В ПОЛЬСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНОМУ ПОВСТАННІ 1863–1864 РР.

Баженов О.Л. 1079
РОЗРОБКА ТА ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ ДОСЛІДЖЕННЯ АРХЕОЛОГІЧНИХ ОБ'ЄКТІВ

Дмитренко В.А. 1091
ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА ТА ПАРАФІЯЛЬНЕ ДУХОВЕНСТВО РАНЬОМОДЕРНОЇ УКРАЇНИ У ПРАЦЯХ ГРЕГОРІ ФРІЗА ТА АЛЬФОНСА БРЮНІНГА

Журило Д.Ю., Міщенко М.М. 1102
КОРОТКА ІСТОРІЯ ЧАСОПИСУ «СТАЛЬ» В ТРИДЦЯТІ РОКИ ХХ СТОРІЧЧЯ

Кабачек В.В., Фрадкіна Н.В. 1116
ВНЕСОК СЕМЕНА ДЕМЕНТІЙОВИЧА СТРІЛЬБИЦЬКОГО В МУЗЕЙНИЦТВО ТА КУЛЬТУРУ ХАРКІВЩИНИ

Калініченко О.О., Акініна Т.Л., Сімоненко О.О. <i>МОРСЬКА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ: ТОРПЕДНИЙ АСПЕКТ В СЕНСІ МОЖЛИВОСТЕЙ БОЙОВОГО ВИКОРИСТАННЯ СЕТ-72</i>	1130
Комиш С.В. <i>МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО: ООН, ЄС, НАТО</i>	1144
Кучерепа М.М., Цецик Я.П. <i>БОРОТЬБА ОУН-УПА З ТОТАЛІТАРНИМИ РЕЖИМАМИ НА ВОЛИНІ У 1930-Х – 1950-Х РР.</i>	1155
Левандовська Л.М. <i>НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ІВАНА ОКОЛОТА В ПЕРЕМИШЛЬСЬКИХ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ У ПЕРІОД ПОЧАТКУ 20-Х – ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ 40-Х РР. ХХ СТ.</i>	1164
Ліхолєтов Я.В. <i>ОСОБЛИВОСТІ ПАМ'ЯТКООХОРОННИХ ПРОЦЕСІВ НА ТЕРИТОРІЇ ХАРКІВЩИНИ (1991 – ПОЧАТОК 2000-Х РР.)</i>	1176
Любовець О.М., Цимбал І.В. <i>ІСТОРИЧНА ПОЛІТИКА РФ ЯК СКЛАДОВА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ ПРОТИ УКРАЇНИ</i>	1187
Мельник Р.І. <i>НАУКОВІ КАДРИ ЛЬВІВСЬКОГО ПОЛІТЕХНІЧНОГО ІНСТИТУТУ У ПЕРШЕ ДЕСЯТИЛІТТЯ ПО ЗАКІНЧЕННІ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ: СТРУКТУРА ТА КІЛЬКІСНИЙ ВИМІР</i>	1199
Нестеренко В.А., Сідлецька О.М. <i>РОЗВИТОК ГЕОГРАФІЧНОГО КРАЄЗНАВСТВА НА ПОДІЛЛІ У 1920- 1930-ті РОКИ</i>	1210
Сліпецький О.С., Ісак Ю.І., Андрусак Я.Я. <i>РОЗВИТОК СИСТЕМИ АРХІВНИХ УСТАНОВ В ЯПОНІЇ ЯК СКЛАДОВОЇ ІСТОРИЧНОГО ПОСТУПУ КРАЇНИ</i>	1221
Темірова Н.Р. <i>ВИТОКИ ВЕЛИКОГО ЗЕМЛЕВОЛОДІННЯ У НАДДНІПРЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ В НАУКОВІЙ КОНЦЕПЦІЇ МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО</i>	1235

- Терський С.В., Стасюк І.М.** **1248**
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ЕЛІТИ У ПЛЕМЕН
ВОЛИНИ ТА СХІДНОГО ПРИКАРПАТТЯ НАПЕРЕДОДНІ ТА ЗА ДОБИ
ВЕЛИКОГО ПЕРЕСЕЛЕННЯ НАРОДІВ
- Тимчук Л.І.** **1259**
«...МЕЧ У РУКАХ БЕЗУМЦЯ»: ВИКОРИСТАННЯ ОСВІТИ
ДОРΟΣЛИХ ЯК ІНСТРУМЕНТУ РАДЯНСЬКОЇ ПРОПАГАНДИ В
УКРАЇНІ 20-Х РОКІВ ХХ СТОЛІТТЯ

УДК 373.3.091.2:005.342-047

[https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-12\(18\)-993-1002](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-12(18)-993-1002)

Семеній Наталія Олегівна кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри початкової освіти Факультету педагогічної освіти, Київський університет ім. Б. Грінченка, бульвар І. Шамо 18/2, м. Київ, 02000, <https://orcid.org/0000-0003-0095-8449>

Панкратова Вероніка Павлівна здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня освітньої програми 013.00.01 «Початкова освіта» Факультету педагогічної освіти, Київський університет імені Бориса Грінченка, бульвар І. Шамо 18/2, м. Київ, 02000, <https://orcid.org/0009-0001-3564-7707>

СУЧАСНІ ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Анотація. У статті розглядаються сучасні інноваційні технології управління у початковій школі. Акцентується увага на тому, що ці технології спрямовані на підвищення ефективності освітнього процесу, створення умов для всебічного розвитку особистості дитини, забезпечення її успішної адаптації до нових реалій життя. Інноваційні технології управління у початковій школі є важливим інструментом підвищення ефективності освітнього процесу та забезпечення всебічного розвитку особистості дитини. Впровадження цих технологій вимагає від керівників навчальних закладів володіння необхідними знаннями, навичками та досвідом.

Основними інноваційними технологіями управління у початковій школі визначено: технології проектування, технології планування, технології прийняття рішень, технології управління персоналом, технології інформаційного забезпечення. Технології проектування спрямовані на розробку та реалізацію інноваційних проєктів, спрямованих на покращення освітнього процесу. Технології планування спрямовані на розробку планів та програм розвитку школи, які забезпечують реалізацію інноваційних проєктів. Технології прийняття рішень спрямовані на ефективне вирішення управлінських завдань. Технології управління персоналом спрямовані на формування та розвиток кадрового потенціалу школи. Технології інформаційного забезпечення спрямовані на забезпечення керівника школи інформацією, необхідною для ефективного управління.

У роботі висвітлено основні умови, принципи та напрями інновацій в управлінській діяльності керівників навчальних закладів, подано їхню

характеристику. До умов відносять: стабільна державна політика у сфері освіти, підготовленість керівників навчальних закладів до інноваційної діяльності, зацікавленість учасників освітнього процесу в інноваціях. Принципами інновацій в управлінській діяльності керівників навчальних закладів є: цілеспрямованість, системність, консервативність, ефективність, економічність. Напрямами інновацій визначено: вдосконалення змісту освіти, удосконалення організації освітнього процесу, удосконалення управління навчальним закладом.

Ключові слова: інноваційні технології, технології управління, управління, освітній менеджмент, якість освіти, адаптація до нових реалій.

Semenii Nataliia Olehivna PhD of Pedagogical Sciences, Senior lecturer of the Department of Primary Education, Faculty of Pedagogical Education, Borys Grinchenko Kyiv University, 18/2 I. Shamo Boulevard, Kyiv, 02000, <https://orcid.org/0000-0003-0095-8449>

Pankratova Veronika Pavlivna higher education applicant of the second (master's) level of the educational programme 013.00.01 «Primary Education» of the Faculty of Pedagogical Education, Borys Grinchenko Kyiv University, 18/2 I. Shamo Boulevard, Kyiv, 02000, <https://orcid.org/0009-0001-3564-7707>

MODERN INNOVATIVE MANAGEMENT TECHNOLOGIES IN PRIMARY SCHOOL

Abstract. The article deals with modern innovative management technologies in primary school. It is emphasised that these technologies are aimed at improving the efficiency of the educational process, creating conditions for the comprehensive development of the child's personality, ensuring its successful adaptation to the new realities of life. Innovative management technologies in primary school are an important tool for improving the efficiency of the educational process and ensuring the comprehensive development of the child's personality. Implementation of these technologies requires that heads of educational institutions have the necessary knowledge, skills and experience.

The main innovative management technologies in primary school are: design technologies, planning technologies, decision-making technologies, human resource management technologies, and information support technologies. Design technologies are aimed at developing and implementing innovative projects aimed at improving the educational process. Planning technologies are aimed at developing school development plans and programmes that ensure the implementation of innovative projects. Decision-making technologies are aimed at effectively solving

management problems. Human resource management technologies are aimed at forming and developing the school's human resources. Information support technologies are aimed at providing the school leader with the information necessary for effective management.

The article highlights the main conditions, principles and directions of innovations in the management activities of heads of educational institutions, and provides their characteristics. The conditions include: a stable state policy in the field of education, preparedness of heads of educational institutions for innovative activities, interest of participants in the educational process in innovations. The principles of innovation in the management activities of heads of educational institutions are: purposefulness, systematicity, conservatism, efficiency, and cost-effectiveness. The directions of innovation are: improving the content of education, improving the organisation of the educational process, improving the management of the educational institution.

Keywords: innovative technologies, management technologies, management, educational management, quality of education, adaptation to new realities.

Постановка проблеми. У сучасній Україні відбувається становлення нової системи освіти. Оскільки вона є фундаментальною опорою будь-якого суспільства, то її якість визначає майбутнє нашої держави. Завдяки інноваційним технологіям світ став свідком значної трансформації в освітньому процесі. У секторі управління початковою школою інноваційні технології здійснили революцію в роботі освітніх закладів.

Розбудова Української держави, інтеграція та глобалізація соціальних, економічних і культурних процесів вимагають докорінного оновлення національної освіти, пошуку та впровадження нових технологій.

Нові реалії життя вимагають від школи підготовки учнів, які будуть здатні успішно адаптуватися до викликів суспільства. Для цього необхідно впроваджувати такі інноваційні технології управління, які дозволять підвищити якість освіти, створити умови для всебічного розвитку особистості дитини та забезпечити її успішну адаптацію до нових реалій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інноваційні технології управління у ЗЗСО є предметом вивчення багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців. Серед вітчизняних науковців можна виділити таких:

Л. Калініна, В. Мелешко, І. Осадчий, Л. Паращенко, М. Топузов – провели ґрунтовні дослідження основані на виявленні моделей управління закладами освіти, що орієнтовані на ефективність процесу управління та управлінської діяльності керівника закладу освіти в сучасних умовах [8];

О. Мармаза у своїх дослідженнях розкриває наукові засади управління розвитком начального закладу, інноваційними процесами, що вказують на

шляхи та напрями оновлення управлінської діяльності на засадах інноватики [4];

В. Кравець, Г. Мешко розглядають актуальні проблеми управління закладами освіти в сучасному контексті [1];

Г. Музиченко, Н. Черненко розкривають управлінські технології сучасного менеджера [5].

У цих дослідженнях обґрунтовано необхідність і доцільність інновацій в управлінській діяльності керівників шкіл, визначено основні принципи, підходи та методи інноваційного управління, розроблено ефективні технології управління ЗЗСО, які відповідають сучасним вимогам і забезпечують підвищення ефективності освітнього процесу.

Водночас, дослідженнями виявлено ряд проблем, які перешкоджають успішній реалізації інновацій в управлінській діяльності керівників шкіл. Зокрема, це:

- недостатній рівень наукової обґрунтованості інновацій;
- недостатня зацікавленість у розвитку інновацій з боку педагогічного колективу та батьків;
- відсутність механізмів підтримки інноваційної діяльності керівників початкових шкіл.

Для вирішення цих проблем необхідні подальші дослідження у сфері сучасних інноваційних технологій управління у початковій школі.

Мета роботи: визначити умови, принципи та напрями інновацій в управлінській діяльності керівників навчальних закладів, розкрити доцільність використання інноваційних технологій управління у початковій школі.

Результати дослідження. Освіта все більше орієнтується на створення таких технологій і способів впливу на особистість, які забезпечують баланс суспільних та індивідуальних потреб і які, запускаючи механізм саморозвитку (самовдосконалення, самовиховання), сприятимуть усвідомленню особистістю власної індивідуальності та адаптації до змін у суспільстві. Велика кількість навчальних закладів почала впроваджувати в свою діяльність нові технології, але практика перетворень зіткнулася з серйозними суперечностями між наявною потребою у швидкому розвитку та неспроможністю вчителів цього досягти. Щоб навчитися якісно розвивати інноваційний процес школи, необхідно вільно орієнтуватися в таких поняттях, як «інновація», «управління», «технології управління», які потребують додаткового вивчення

Під технологією управління розуміємо комплекс методів, способів і засобів опрацювання управлінської інформації, що має на меті ухвалення та реалізацію управлінських рішень [6].

Сьогодні інноваційний пошук став частиною іміджу будь-якої школи, яка прагне до змін. Існує величезна кількість нововведень, що стосуються

освіти взагалі і школи зокрема. Вони відіграють значну роль у функціонуванні та подальшому розвитку школи.

Основними принципами відбору інноваційних технологій у початковій школі є перспективність, демократичність, гуманістичність, інтегративність, реалістичність, цілісність, контрольованість, економічна ефективність та актуальність. Оцінювати інноваційні технології доцільно за трьома основними критеріями: актуальність, корисність і практичність.

Основними напрямками інновацій в управлінській діяльності керівників навчальних закладів можуть бути:

1. Концептуалізація в управлінні навчальними закладами;
2. Програмно-цільовий підхід в управлінні;
3. Психологізація управління;
4. Моделювання управлінських структур, створення швидких технологій і механізмів управлінської діяльності;
5. Створення мобільних структур горизонтальних зв'язків;
6. Узгодження функцій управління із завданнями навчальних закладів;
7. Рекурсивність діяльності керівників;
8. Розробка нових підходів до управління якістю освіти та визначення ефективності навчально-виховного процесу;
9. Комп'ютеризація, технологізація управління;
10. Застосування результатів науки управління в соціальній та виробничій сфері до управління навчальними закладами [3].

Управління інноваційним процесом – це складне завдання, але воно є важливою умовою для забезпечення якості освіти в початковій школі. Цей процес у початковій школі включає такий управлінський цикл: аналіз – планування – організація – контроль – регулювання – аналіз.

На першому етапі директор школи проводить аналіз стану інноваційного процесу в школі. Це включає в себе вивчення наступних питань:

- стан інноваційної діяльності в школі;
- рівень готовності педагогічного колективу до впровадження інновацій;
- ресурсне забезпечення інноваційного процесу;
- результати інноваційної діяльності.

Такий аналіз дозволяє директору школи визначити проблеми та виклики, які стоять перед інноваційним процесом, а також сформулювати завдання для його подальшого розвитку.

На другому етапі директор школи розробляє план інноваційного розвитку школи. План повинен бути конкретним, реалістичним і спрямованим на розв'язання проблем, виявлених на етапі аналізу.

План інноваційного розвитку школи повинен містити наступні розділи:

- цілі та завдання інноваційного розвитку;
- заходи щодо реалізації цілей та завдань;
- ресурсне забезпечення;
- механізм реалізації плану.

На третьому етапі директор школи забезпечує організацію реалізації плану інноваційного розвитку школи. Це включає в себе такі завдання:

- створення інноваційного штабу;
- розробка методичних рекомендацій для педагогів;
- гарантування матеріально-технічного забезпечення інноваційного процесу;
- створення мотиваційної системи для педагогів, які беруть участь в інноваційній діяльності.

На четвертому етапі директор школи здійснює контроль за реалізацією плану інноваційного розвитку школи. Це включає в себе такі завдання:

- моніторинг результатів інноваційної діяльності;
- аналіз причин відхилень від плану;
- прийняття заходів щодо усунення відхилень.

На п'ятому етапі директор школи здійснює регулювання інноваційного процесу, що містить чергові завдання:

- внесення змін до плану інноваційного розвитку школи;
- координація діяльності учасників інноваційного процесу;
- розв'язання проблем, які виникають у процесі реалізації інновацій [2].

На шостому, завершальному етапі, директор школи здійснює повторний аналіз стану інноваційного процесу в школі. Це дозволяє йому оцінити результати реалізації плану інноваційного розвитку школи та сформулювати завдання для подальшої активізації інноваційного процесу.

Реалізація управлінського циклу дасть змогу директору школи забезпечити ефективний контроль за інноваційним процесом і досягти поставленої мети.

Зміст управління інноваційним процесом у сучасній початковій школі охоплює всі елементи управлінської діяльності: від функцій і методів управління до технологій управління інноваціями.

Управління інноваційним процесом у початковій школі ґрунтується на основі механізмів: забезпечення умов для інноваційної діяльності (нормативно-правових, організаційно-управлінських, соціально-психологічних), заохочення ризику, підтримка ініціативи, активізація інноваційного процесу шляхом створення інноваційного середовища, забезпечення системності та організованості (поетапності, процесуальності) інноваційного процесу.

Ефективність таких механізмів визначається здатністю суб'єктів управління цілеспрямовано використовувати організаційно-виховні, організаційно-

адміністративні, соціально-психологічні, фінансово-економічні та економічні методи. Разом з тим, необхідно враховувати основні фактори, що впливають на розвиток інноваційного потенціалу початкової школи, які є основою управління інноваційним процесом і характеризують рівень якості управління. До них належать: наявність стратегії інноваційного розвитку школи, готовність учителів до інноваційної діяльності, професійна компетентність суб'єктів управління інноваціями, ресурсне забезпечення інноваційних змін, сприятливі соціально-психологічні умови для інноваційних трансформацій [7].

Сучасні інноваційні технології управління у початковій школі спрямовані на підвищення ефективності навчально-виховного процесу, створення умов для всебічного розвитку особистості дитини, забезпечення її успішної адаптації до нових реалій життя.

До найбільш поширених інноваційних технологій управління у початковій школі слід віднести:

1. *Технології проектування.* Проектна діяльність дозволяє учням самостійно досліджувати певну проблему, розвивати творчі здібності, критичне мислення, навички командної роботи.

2. *Технології планування.* Планування освітнього процесу з урахуванням індивідуальних особливостей кожного учня дозволяє забезпечити його ефективність та результативність.

3. *Технології прийняття рішень.* Прийняття рішень у процесі управління освітнім процесом є складним завданням, яке вимагає від керівника школи володіння відповідними методами та інструментами.

4. *Технології управління персоналом.* Управління персоналом у початковій школі передбачає створення сприятливих умов для професійного розвитку та самореалізації педагогів.

5. *Технології інформаційного забезпечення.* Інформаційні технології дозволяють автоматизувати управлінські процеси, підвищити їх ефективність та прозорість.

Використання інноваційних технологій управління у початковій школі має низку переваг:

- підвищення якості освіти. Інноваційні технології дозволяють зробити навчальний процес більш ефективним, цікавим та пізнавальним;
 - розвиток особистості дитини. Інноваційні технології сприяють всебічному розвитку особистості дитини, її творчих здібностей, критичного мислення, соціальної активності;
 - забезпечення успішної адаптації дитини до нових реалій життя.
- Інноваційні технології готують дитину до самостійного життя в умовах сучасного суспільства.

Впровадження інноваційних технологій управління у початковій школі вимагає певних умов:

- підготовленість педагогічного колективу. Педагоги повинні бути готові до використання інноваційних технологій, володіти відповідними методиками та навичками;
- технічне забезпечення. Для ефективного використання інноваційних технологій управління школа повинна бути оснащена відповідною технікою та обладнанням;
- фінансування. Впровадження інноваційних технологій вимагає певних фінансових витрат.

Управління інноваціями в закладах освіти має свої особливості, які гарантуються знаннями керівників щодо теоретичних засад управління освітніми інноваціями та їх здатністю забезпечити умови для систематичного психолого-педагогічного експериментування змісту освіти та його науково-методичного й організаційного супроводу. Крім того, керівникам важливо розвивати власні компетенції, відтворювати свою управлінську діяльність на творчому рівні та спеціалізуватися на функціях, формах і методах управління.

Менеджери якості освіти повинні пам'ятати, що заклади освіти є відкритими соціально-педагогічними системами, які не є стабільними і підлягають постійним змінам та трансформаціям. Тому використання інноваційних технологій управління у початковій школі є важливим фактором підвищення ефективності освітнього процесу та забезпечення стабільного розвитку закладу і його колективу.

Висновки. Перед впровадженням будь-яких інновацій необхідно ретельно вивчити потреби початкової школи, її сильні та слабкі сторони. Це допоможе визначити, які з них будуть найбільш ефективними та сприятимуть досягненню поставленої мети.

Підготовка педагогічних працівників до використання інноваційних технологій управління є обов'язковою умовою успішного впровадження інновацій. Педагогічний персонал має володіти необхідними знаннями, уміннями і навичками для використання інноваційних технологій управління. Створення матеріально-технічної бази є неодмінною умовою для впровадження більшості інноваційних технологій управління.

Крім того, для успішного впровадження інновацій слід забезпечити такі умови: наявність нормативно-правової бази, що регламентує впровадження інновацій, фінансування інноваційних проєктів, підтримка інноваційних ініціатив з боку вищих органів управління освітою.

Дотримання всіх вищезазначених умов допоможе успішно впровадити в початковій школі сучасні інноваційні технології управління та досягти поставленої мети.

Інноваційне управління освітнім процесом у початковій школі може бути успішним лише за умови створення відповідної загальної культури,

орієнтованої на розвиток особистості через прогресивні інновації. Для цього адміністрації школи необхідно зосередитися на формуванні в колективі школи (педагогічному, учнівському та батьківському) спільної зацікавленості у вдосконаленні закладу як цілісної соціально-педагогічної організації.

Перспективи подальших у сфері сучасних інноваційних технологій управління у початковій школі можна визначити таким чином:

– дослідження теоретико-методологічних основ інноваційного управління початковою школою. Доцільно розробити систему теоретичних положень, які б обґрунтовували необхідність і доцільність інновацій в управлінській діяльності керівників початкових шкіл, а також визначали б основні принципи, підходи та методи інноваційного управління.

– дослідження технологій проектування, планування, прийняття рішень, управління персоналом, інформаційного забезпечення управління початковою школою. Необхідно розробити та впровадити ефективні технології управління початковою школою, які б відповідали сучасним вимогам і забезпечували підвищення ефективності освітнього процесу.

Важливим є також проведення моніторингу та оцінки ефективності інноваційних технологій управління у початковій школі. Це дозволить виявити позитивні та негативні наслідки впровадження інновацій, а також внести необхідні корективи в їхню реалізацію.

Впровадження інноваційних технологій управління у початковій школі є важливим напрямом розвитку освіти. Вони сприяють підвищенню ефективності освітнього процесу, створенню умов для всебічного розвитку особистості дитини, забезпеченню її успішної адаптації до нових реалій життя.

Література:

1. Актуальні проблеми управління закладами освіти у контексті стратегії модернізації освітньої галузі: колективна монографія / за загальною редакцією В.П.Кравця, Г.М.Мешко. Тернопіль: ТНПУ ім. В.Гнатюка, 2020. 310 с.
2. Даниленко Л. І. Теорія і практика інноваційної діяльності в загальній середній школі. *Управління освітою*. 2018. № 3. С. 18–24.
3. Єльнікова О. В. Інтерактивні методи навчання, їх місце у класифікації педагогічних інновацій. *Імідж сучасного педагога*. 2018. № 3–4 (14–15). С. 71–74.
4. Мармаза О. І. Інноваційний менеджмент. Х.: ТОВ «Планета-принт», 2016. 197 с.
5. Музиченко Г. В., Черненко Н.М. Управлінські технології сучасного менеджера: навчальний посібник для слухачів міжнародного проекту «Норвегія–Україна». Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. 138 с.
6. Освітні технології: навч.-метод. посібн. / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін. К. : А.С.К, 2016. 149 с.
7. Тимошко Г. М. До проблеми управління інноваційними процесами в загальноосвітніх навчальних закладах. *Вісник Черкаського університету. Серія «Педагогічні науки»*, 2017. №11. 131-138.
8. Управління загальноосвітніми навчальними закладами як активними системами: моделі та механізми: монографія /Л. Калініна, В. Мелешко, І. Осадчий, Л. Парашенко, М.Топузов / За наук. ред. Л. Калініної. К.: Педагогічна думка, 2018. 224 с.

References:

1. Kravcya V., Meshko G. (Eds.). (2020). *Aktualni problemi upravlinnya zakladami osviti u konteksti strategiyi modernizaciyi osvithnoyi galuzi: kolektivna monografiya* [Actual problems of management of educational institutions in the context of the strategy of modernisation of the educational sector: a collective monograph]. Ternopil: TNPU im. V.Gnatyuka [in Ukrainian].
2. Danilenko, L. I. (2018). Teoriya i praktika innovacijnoyi diyalnosti v zagalnij serednij shkoli [Theory and practice of innovative activity in general secondary school]. *Upravlinnya osvitoju*, 3, 18–24 [in Ukrainian].
3. Yelnikova, O. V. (2018). Interaktivni metodi navchannya, yih misce u klasifikaciyi pedagogichnih innovacij [Interactive teaching methods and their place in the classification of pedagogical innovations]. *Imidzh suchasnogo pedagoga*, 3–4 (14–15), 71–74 [in Ukrainian].
4. Marmaza, O. I. (2016). *Innovacijnij menedzhment* [Innovative management]. H.: TOV «Planeta-print» [in Ukrainian].
5. Muzichenko, G. V., & Chernenok, N. M. (2021). *Upravlinski tehnologiyi suchasnogo menedzhera* [Management technologies of a modern manager]. Odesa: Vidavnicij dim «Gelvetika» [in Ukrainian].
6. Pehota, O. M., Kiktenko, A. 3., Lyubarska, O. M. (2016). Osvitni tehnologiyi [Educational technologies]. K.: A.S.K. [in Ukrainian].
7. Timoshko, G. M. (2017). Do problemi upravlinnya innovacijnimi procesami v zagalnoosvitnih navchalnih zakladah [The problem of managing innovation processes in general education institutions]. *Visnik Cherkaskogo universitetu. Seriya «Pedagogichni nauki»*, 11, 131–138 [in Ukrainian].
8. Kalinina, L., Meleshko, V., Osadchij, I., Parashenko, L., Topuzov, M. (2018). Upravlinnya zagalnoosvitnimi navchalnimi zakladami yak aktivnimi sistemami: modeli ta mehanizmi [Management of general education institutions as active systems: models and mechanisms]. K.: Pedagogichna dumka [in Ukrainian].